

RECULL DE PREMSA

115. L'ós al Pirineu

Ipcena porta l'extracció de Goiat a la Comissió Europea Els ecologistes posen l'estat francès com a exemple de gestió dels ossos del Pirineu

Redacció | 05/09/2018

Vázquez presenta dos denúncies davant la Comissió Europea | Ipcena

L'entitat ecologista Ipcena ha demanat a la Comissió Europea i a la direcció general de Medi Ambient de la Unió Europea que rebutgin la proposta del Govern d'extraure l'ós Goiat del Pirineu després de més de dos anys de la seva introducció. Consideren que no es disposa dels informes tècnics ni del protocol que justifiquin el seu comportament agressiu i que a més l'estat francès, responsable del seguiment de Goiat, creu que no ha de ser tipificat d'espècimen perillós.

El portaveu d'Ipcena, Joan Vázquez, ha anunciat dos denúncies a Europa, sobre les suposades irregularitats en la gestió dels recursos econòmics del programa PiroLife per part del Govern a qui ha acusat de "gastar els diners en altres fins". El president del Fondo para la Protección de los Animales Salvajes (FAPAS), Roberto Hartasánchez, ha assegurat que a Astúries amb més de 200 ossos no es tenen dades d'atacs a bestiar com cavalls i que la decisió de la Generalitat d'expulsar Goiat "és política".

Ipcena també demana a la Comissió Europea que exigeixi que s'entreguin les necròpsies dels animals que suposadament hauria matat Goiat. Segons Vázquez, es va dir que aquest exemplar havia matat 6 eugues adultes però experts consultats diuen que és "pràcticament impossible" perquè un cavall que pesa més de 600 quilos "suposa un perill claríssim per un ós". "Sense necròpsies és impossible culpar Goiat", ha recalcat el portaveu ecologista, que al mateix temps ha recordat que aquest ós porta dos mesos a França i no hi ha constància que hagi matat cap euga.

D'altra banda, Ipcena insta a la CE a que es demani al Govern quines són les "accions organitzades i materials editats" per sensibilitzar la població sobre la presència de l'ós al Pirineu. Els ecologistes remarquen que aquest és un dels objectius del programa Life, i lamenten que no s'ha fet res al respecte ja que "cap habitant de la Val d'Aran o el Pallars Sobirà ha rebut a la seva bústia informació sobre l'ós".

Vázquez ha recordat també que sense el vistiplau de França no es podrà expulsar Goiat i ha assegurat en aquest sentit que els francesos no són partidaris de canviar les bateries del collar de seguiment d'aquest exemplar per tal de no molestar-lo.

Informació publicada al diari electrònic Naciodigital. Dimecres, 5 de setembre del 2018.

El Conselh Generau d'Aran reclama que es replantegi la presència de l'ós

Barrera demana que s'avanci en el compromís d'extreure Goiat del Pirineu

El Periòdic - Dimarts, 18 de setembre de 2018

Ple del Conselh Generau d'Aran. | CGA

El Conselh Generau d'Aran seguirà reclamant a la Generalitat que compleixi amb el compromís d'extreure l'ós Goiat del Pirineu i que també analitzi si cal reduir el nombre d'òssos existents a la serralada. El síndic, Carlos Barrera, s'ha sumat aquest dilluns a les crítiques cap a la intervenció del director general de Polítiques Ambientals, Ferran Miralles, que divendres passat va anunciar que el Govern mantindrà intacte el programa d'alliberament de plantígrads i que a curt termini no es preveu l'expulsió de Goiat.

Barrera ha instat la Generalitat a fer avenços efectius a l'hora de consensuar aquesta mesura amb la resta d'administracions implicades -governos espanyol, francès, aragonès i navarrès- ja que en cas contrari tem que la mesura, reclamada pels territoris afectats, no es compleixi.

Precisament aquest dilluns el ple del Conselh Generau d'Aran ha aprovat la rectificació de la moció en què reclamen solucions més efectives "davant de situacions no desitjades provocades per qualsevol dels exemplars d'ós que hi ha al Pirineu". Barrera ha detallat que al nou text s'hi ha fet modificacions tècniques de definició del document de protocol sobre "el comportament d'exemplars d'ossos reintroduïts, que són la totalitat dels óssos del Pirineu ja que provenen de la reintroducció de l'any 1995". La moció es traslladarà a la Generalitat de Catalunya, perquè "com a signant juntament amb els Governos espanyol i francès i les comunitats autònomes d'Aragó i Navarra, donin per bo aquest protocol i serveixi com a full de ruta".

L'estudi ha de determinar "la convivència de la presència de l'ós amb totes les activitats econòmiques i humanes que es porten a terme actualment al Pirineu", i determinarà també "el nombre d'òssos que pot suportar aquest territori", ha dit Barrera.

Informació publicada al diari El Periòdic d'Andorra. Dimarts, 18 de setembre de 2018.

Els ramaders pallaresos acusen el Govern d'actuar com una "autèntica força d'ocupació" en la gestió de l'ós

El sector creu que darrera la reintroducció de l'ós bru hi ha un "clar interès econòmic" i demana la dimissió del director de Medi Natural, Ferran Miralles

17 setembre 2018 - ACN

Els ramaders pallaresos acusen el Govern d'actuar com una "autèntica força d'ocupació" en la gestió de l'ós. Arxiu.

Els ramaders del Pallars Sobirà afirmen que estan cansats de les paraules dels polítics i de la manca d'incompliment de les promeses que els han fet al territori. L'Associació de Ramaders acusa el Govern d'actuar com una "autèntica força d'ocupació" i de no respectar la propietat privada. El sector recorda que la major part del territori os són finques particulars que "s'han ocupat d'una manera unilateral" i sense preguntar en cap moment als propietaris. Els ramaders van més enllà i afirmen, en un comunicat, que darrere del programa de reintroducció de l'ós bru al Pirineu, "hi ha un clar interès econòmic" que es farà palès el dia que es converteixi en una espècie cinegètica. Argumenten que "aleshores els beneficis seran per uns pocs, mentre els perjudicis s'hauran

causat a moltes explotacions de la comarca”.

Aquestes afirmacions van comunicar que han fet aquest dilluns els ramaders arriben després que el Govern anunciés del passat dia 14 de setembre que es continuava amb tot el programa de reintroducció de l'os al Pirineu i que l'os Goiat s'hi quedava. Va ser en el marc d'una roda de premsa al Departament de Territori i Sostenibilitat a càrrec del director de polítiques ambientals, Ferran Miralles. Pels ramaders les declaracions de Miralles "són tendencioses, no s'ajusten a la realitat i busquen crear conflicte a la comarca" quan parla dels veritables atacs i la manera de gestionar els animals dels ramaders.

L'Associació denuncia també "la falta d'autoritat del President del Consell Comarcal del Pallars Sobirà i el desinterès de totes les forces polítiques de la comarca" per conèixer de primera mà el conflicte creat al sector pel programa de reintroducció de l'os bru al Pirineu.

El més indignant de tot, segons els ramaders, és "el joc brut" que està exercint el Govern amb els ramaders del territori endarrerint els pagaments (incorporacions de joves i plans de millora del 2015-2016, i tots els pagaments agroambientals pendents del 2017). Aquest fet respon segons l'Associació de Ramaders a "l'objectiu d'afeblir la viabilitat de les explotacions amb la clara intenció de fer-les desaparèixer".

Per tot això, tornen a demanar la dimissió irrevocable del Director General de Polítiques Ambientals i Medi Natural, Ferran Miralles, i la rectificació de la consellera d'Agricultura, Teresa Jordà, i que compleixi el compromís que va assumir en una reunió al territori de tractar el tema de l'os com una qüestió de Govern i de país per intentar trobar una postura de consens amb el territori.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 17 de setembre del 2018.

MARC GARRIGA

DIRECTOR DEL PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU

“La convivència entre la fauna i la ramaderia és possible”

Aquest estiu, s'ha ampliat en 9.500 hectàrees i ha creat amb Andorra i Occitània la primera marca de parcs pirinencs. Afronta polèmiques per la presència de l'os i un projecte miner.

Eva Pomares - LLAVORSÍ - 16 setembre 2018

Marc Garriga és el director del parc, que l'any passat va rebre 314.000 visitants O. ROADBAG / ARXIU P. N. ALT PIRINEU.

Aquest estiu, el Parc Natural de l'Alt Pirineu s'ha ampliat en 9.500 hectàrees. Creat el 2003, és una àrea protegida que inclou valls del Pallars Sobirà i l'Alt Urgell. L'any passat, va rebre 314.000 visitants, que, amb un increment del 32% en sis anys, van generar un impacte econòmic de 14 milions, segons dades de la conselleria de Territori. Què s'ha aconseguit en aquests 15 anys?

Les valls que formen aquest territori estaven una mica deixades de la mà de Déu, poc promocionades, poc ateses en l'àmbit ambiental... S'han anat fent moltes coses a través d'ajuts i inversions per bastir la infraestructura bàsica per als visitants: 950

quilòmetres de senders senyalitzats, 75 itineraris, aparcaments, àrees d'acollida i 23 miradors panoràmics. També s'han acreditat set empreses de guiatge i activitats.

Així, el principal objectiu del parc natural és fer de revulsiu econòmic de la zona o la conservació dels ecosistemes?

Les dues coses. I no sols la conservació de la fauna i flora, sinó també la geologia, el paisatge i el patrimoni cultural, també protegits. El desenvolupament sostenible del territori ha de ser compatible amb la conservació. Estem aconseguint aquest equilibri, tot engegant dinàmiques.

Quines són aquestes dinàmiques?

El patrimoni s'ha reivindicat a través del parc i ara existeix una oferta molt important, de qualitat. La ramaderia extensiva és important i també ajuda a mantenir el paisatge, els hàbitats de pastura i el patrimoni etnològic. Per això se li dona suport, a través d'ajuts extraordinaris amb la PAC. A les pastures, i creant i mantenint infraestructures de suport com ara pletes, abeuradors, cabanes, etc., que ajuden a garantir la viabilitat de les explotacions. El gran problema és que la carn que es

genera al parc se'n va i el que s'acaba consumint en la restauració és carn d'altres llocs. Interessa tancar el cercle perquè els restauradors facin d'ambaixadors del producte local, i hem creat una fira de productes agroalimentaris del parc.

La polèmica per determinada fauna salvatge i la convivència amb les ramats ha anat a més aquest estiu. Què n'opina?

El parc actua com a oficina del Piro Life. Sempre l'objectiu ha estat la cohabitació entre la fauna protegida i la ramaderia extensiva. Creiem que és possible i s'aconsegueix, sobretot en el sector ovi, amb la feina ingent que s'ha fet de crear agrupaments de ramats, amb la contractació de pastors acompanyats de gossos, i la construcció de cabanes i pletes. El risc zero no existeix, però es redueix força si els ramats estan vigilats 24 hores. Hi ha hagut més atacs a bestiar que no feia aquestes mesures de prevenció.

Per tant, creu que el conflicte té solució?

La polèmica ha esclatat pel comportament anormal d'un sol individu, l'os Goiat. Ataca cavalls i bestiar que no està agrupat ni vigilat, i per tant està indefens. Ara estem esperant un dictamen dels tècnics i aleshores es prendrà una decisió sobre el Goiat, que implica diverses administracions.

Recentment han presentat la marca Parc Pirinenc de les Tres Nacions. Què és?

Originalment, la idea va sorgir dels occitans d'ajuntar esforços als parcs pirinencs que fem frontera. Hi participen el català de l'Alt Pirineu, el dels Pyrénées Ariégeoises (Occitània) i els dos andorrans de la vall de Sorteny i de les valls del Comapedrosa. S'ha signat un protocol de col·laboració entre els quatre parcs de creació de la marca, amb la idea que ens serveixi per a la promoció internacional com a agrupació de parcs pirinencs. Ja s'està fent a altres llocs, com ara als Alps, però és nou als Pirineus. També volem engegar projectes transfronterers conjunts amb la marca en diferents àmbits: conservació, ramaderia i ecoturisme.

Ha nascut un moviment contrari a unes prospeccions mineres de wolfram i or que vol fer una empresa a la zona del port de Salau. L'autoritzaran?

Ara està en tràmit l'avaluació d'impacte ambiental per part de l'oficina territorial, que és qui en donarà o no l'autorització. El parc en fa un informe preceptiu, en què exposem els valors naturals que poden estar-ne amenaçats. I estudiarem la proposta de l'empresa i com preveu corregir-ne els impactes. També els caldrà el permís d'Indústria.

És compatible una instal·lació industrial en un parc natural?

Ara mateix és difícil de dir. El territori on es vol fer és molt sensible i hi viu fauna protegida, com ara l'os bru, que segurament hi xocaria. Si mai es fa, serà amb uns condicionants molt estrictes. S'ha creat la plataforma Salvem Salau, però com en tot al territori hi ha opinions diverses. El wolfram és un mineral declarat estratègic per la UE i la seva explotació és prioritària. Entre d'altres, serveix per fabricar telèfons mòbils.

Entrevista publicada al diari El Punt Avui. Diumenge, 16 de setembre del 2018.

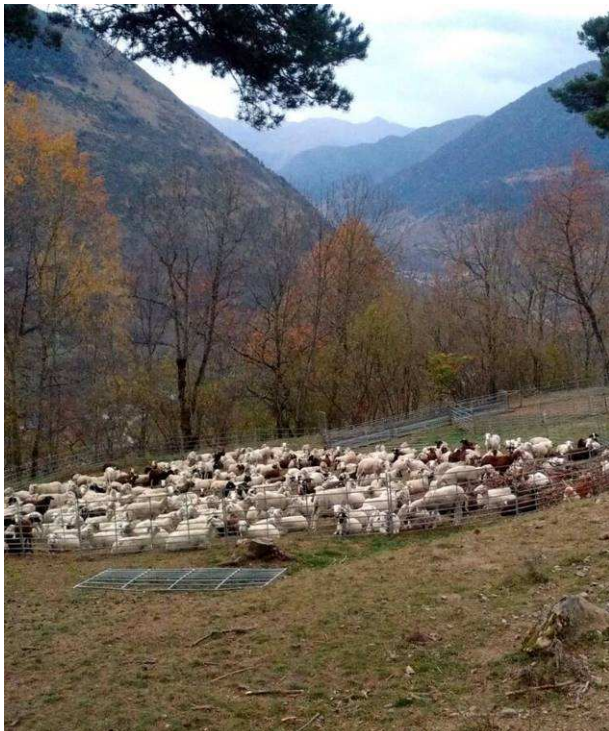
La presència d'ossos al Pirineu “no té marxa enrere”

El govern referma el suport al programa d'introducció per al 2019

Les mesures per prevenir els atacs “funcionen bé”

Els tècnics estudien si cal sacrificar el polèmic os Goiat

Redacció - BARCELONA - 15 setembre 2018

Un dels agrupaments de ramats per prevenir l'atac dels ossos DEP. TERRITORI.

Després d'un estiu en què el conflicte dels ramaders i els grups ecologistes per la presència d'ossos al Pirineu s'ha intensificat, el govern va voler ahir prendre posició i “clarificar” la seva gestió. El director general de Medi Natural, Ferran Miralles, ha defensat en roda de premsa “l'aposta doble del govern per la biodiversitat i la convivència amb l'activitat humana”. També ha avançat el manteniment del suport governamental al projecte europeu Piroslife, que ha permès la reintroducció de mig centenar d'ossos al Pirineu. “No té marxa enrere. Un sol exemplar no pot posar en perill la valuosa feina de vint anys”, afirmava Miralles, amb referència a l'os Goiat. L'any vinent, i amb 2,4 milions de pressupost, finalitza el Piroslife, però Catalunya continuarà finançant la gestió de l'os amb mig milió.

De fet, l'eslovè Goiat, introduït per garantir la diversitat genètica de la població pirinenca, ha esdevingut el centre del conflicte amb els ramaders per la presència d'ossos en general. Fins al 31 d'agost, s'han comptat dotze atacs de l'os Goiat a bestiar a Catalunya i quinze a França. Suposen fins al 40% de tots els atacs d'ossos a ramats, i per això Medi Natural va refermar ahir la seva convicció que l'os Goiat té un comportament “d'una intensitat depredadora anòmla i molt alta”. Ara bé, els experts consideren que no és perillós per a les persones. Aquest estiu, organitzacions ecologistes van reclamar que s'aportessin proves de la responsabilitat de Goiat en tots

aquests atacs i l'ipcena va recollir 100.000 signatures per demanar que no se'l fes fora del Pirineu.

França no col·labora

La sort de Goiat encara està per determinar, ja que els tècnics –juntament amb els d'Aragó i Navarra– estan intentant consensuar un protocol per actuar en aquests casos. Miralles va avançar, però, que possiblement Goiat acabarà en un santuari –poc probable– o bé sacrificat. Abans, però, caldrà capturar-lo. Goiat és l'únic os que porta un collar GPS i ara volta per Occitània. La bateria del collar s'està esgotant, però les autoritats franceses no volen col·laborar a capturar-lo per poder-l'hi canviar.

LA FRASE: Un sol exemplar no pot posar en perill la valuosa feina de vint anys.

Ferran Miralles. DIRECTOR GENERAL DE MEDI NATURAL DE LA GENERALITAT

LA XIFRA: 250 ossos viuen a Astúries, sense conflictes amb els ramaders i com a atractiu turístic. Al Pirineu, més gran, n'hi ha 43.

Els gossos assilvestrats maten 500 béns; els ossos, tres

L'any passat, al Pallars, els gossos assilvestrats van causar la mort de 500 ovelles, mentre que els óssos bruns en van matar tres, segons dades fetes públiques ahir pel govern. Miralles reconeix que "la presència de l'os suposa una molèstia addicional per al sector ramader", perquè obliga a retornar a la vigilància a l'alta muntanya, un hàbit abandonat en les últimes dècades. Ara bé, a més del finançament dels fons europeus per a la introducció i la gestió de les poblacions d'ossos, la Generalitat inverteix milers d'euros cada any a prevenir i indemnitzar els ramaders. Sols el 2017, les indemnitzacions pels danys de l'os van ser de 33.000 euros. Un terç del pressupost del Parc Natural de l'Alt Pirineu –aproximadament, mig milió d'euros– es dedica a mesures de prevenció de danys per al centenar d'explotacions ramaderes afectades. En aquest sentit, s'ha finançat la creació de sis agrupaments de ramats vigilats les 24 hores durant cinc mesos a les pastures d'alçada, amb la contractació de pastors amb gossos, tancaments electrificats, cabanes de pastors, lloguer de pastures i assegurances. La mesura "està funcionant bé", amb vint cops menys danys que els ramats no agrupats. Al Pla de Beret no s'ha pogut crear un agrupament d'aquesta mena perquè els ramaders de la zona ho rebutgen. Miralles es pregunta si potser és perquè prefereixen ser objecte de danys per cobrar les indemnitzacions que se'n deriven.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dissabte, 15 de setembre del 2018.

L'os Goiat hibernarà al Pirineu mentre es dirimeix el seu futur

Catalunya descarta retirar-lo i actuar "en calent" i vol esperar a tenir un protocol consensuat amb altres administracions

ELENA FREIXA - Barcelona - 14/09/2018

Una foto de l'os Goiat quan el van alliberar al Pirineu català el juny del 2016 / ARA

El polèmic os Goiat, en el punt de mira pels reiterats atacs contra el bestiar, continuarà al Pirineu almenys durant la pròxima hibernació. La Generalitat, que reconeix la "situació anòmla" que ha generat aquest exemplar, prefereix pactar un protocol d'actuació amb tècnics de la resta de territoris amb presència de l'os a Espanya abans d'actuar de manera unilateral i "en calent", ha explicat el director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural, Ferran Miralles.

El protocol en què s'està treballant amb territoris com Navarra, Astúries i l'Aragó

l'aprovarà després el ministeri, i establirà els criteris per determinar quan es pot considerar problemàtic un os i quines mesures s'han de prendre per a les diferents situacions que puguin donar-se en el futur. Miralles ha insistit que el Govern "és partidari d'intervenir" davant l'actuació gens habitual de Goiat, sobretot pel que fa als atacs a cavalls i eugues –n'ha mort 9 fins al 31 d'agost–, però s'ha decidit no fer-ho sense l'acord amb les altres administracions. "La tardor ens donarà un respir per consensuar criteris", ha insistit.

No hi ha precedents d'una situació semblant a Espanya. Tampoc a Astúries, on la població d'ossos ascendeix a 250 exemplars. Al Pirineu n'hi ha aproximadament 43. Segons Miralles, només a Itàlia es va registrar un cas semblant que va acabar amb la retirada de l'animal del territori.

El responsable de Fauna de la Generalitat ha defensat que els atacs de Goiat –27 aquest estiu si se sumen els 12 de Catalunya i els 15 que ha protagonitzat a França– el situen com un exemplar "altament predador", però no perillós ni agressiu amb l'home. "El risc zero no existeix", ha reconegut. Amb tot, ha destacat que aquest estiu un turista a Montgarri va topiar amb una ossa amb tres cries i, malgrat l'alt perill potencial de la situació, l'animal no va atacar-lo.

Goiat és l'únic exemplar d'os que porta un collaret GPS que dona informació d'on es troba en tot moment. Les dades han ajudat a certificar que seria el responsable únic dels atacs i no altres animals, ha dit Miralles, desmentint algunes afirmacions de ramaders del territori. Pròximament, la Generalitat té previst capturar l'exemplar per canviar-li la bateria del collaret GPS abans que comenci la hibernació.

Ajudes i compensacions

Sobre el rebuig creixent entre ramaders de la Vall d'Aran i el Pallars Sobirà a l'os, Miralles ha reconegut que el problema de la "cohabitació" és ara mateix el que més preocupa la Generalitat. "Reconec que és una molèstia més per als ramaders", ha dit, però ha afegit que els problemes estructurals del sector són uns altres i no tenen a veure amb aquesta espècie. "És un problema que genera moltes emocions, però cal tenir en compte que al Pallars Sobirà han mort 3 ovelles per l'os fins a l'agost mentre que els gossos salvatges van causar 514 baixes en tot el 2017".

Visiblement molest per les acusacions que portaveus del sector ramader han llançat al llarg de l'estiu, el responsable de la Generalitat ha enumerat les mesures vigents per compensar danys que l'os causa al bestiar, per assegurar ramats d'ovelles que són els que pateixen més baixes per atacs (514 durant tot el 2017) i per facilitar agrupaments vigilats de bestiar gratuïts. "Cobrim la vigilància de pastors durant els cinc mesos que els ramats d'ovelles són a la muntanya", ha especificat Miralles, que ha dit que en aquests tancats les baixes són 20 vegades inferiors.

També ha lamentat que en el cas de la Vall d'Aran, un dels ramats hagi rebutjat l'agrupament que els ofereix gratuïtament l'administració. "S'hauria de preguntar per què prefereixen tenir baixes", ha insinuat Miralles. Ha recordat que ara mateix funcionen dos agrupaments de ramats a l'Aran i 4 al Pallars Sobirà.

Cap topall per a l'os

El programa de reintroducció de l'os bru a Catalunya (el Piroso Life) ha permès que la població al Pirineu s'acosta als 43 exemplars. Miralles ha defensat fermament el programa i ha descartat que la Generalitat es plantegi actualment un topall límit per a aquesta espècie. Ha posat com a exemple Astúries, on l'os mai ha estat en perill d'extinció, com és el cas del Pirineu fins que fa 20 anys va començar-hi la reintroducció, i ha dit que avui hi ha uns 250 exemplars en territori asturià.

El Piroso Life, finançat amb 2,4 milions majoritàriament procedents de la Comissió Europea (CE), s'acaba aquest 2018. Més d'un terç dels fons, ha calculat Territori, han servit per compensar danys a la ramaderia i un 29% dels recursos s'han utilitzat per fer seguiment de l'os i per donar suport als ramaders a través d'equips de vigilància.

A partir de l'any que ve, el Govern calcula que haurà de destinar uns 500.000 euros anuals per a la conservació de l'os un cop s'hagi esgotat el programa europeu vigent. "El compromís de la Generalitat és inequívoc", ha subratllat Miralles.

Informació publicada al diari Ara. Divendres, 14 de setembre del 2018.

CONVIVÈNCIA DIFÍCIL

El Govern prepara l'extracció de l'os Goiat de la Vall d'Aran

El conseller Calvet anuncia l'elaboració d'un protocol nou que justificarà l'operació

El Periódico - Vielha - Dissabte, 25/08/2018

El conseller de Territori i Solidaritat, Damià Calvet, va assegurar aquest dissabte que està treballant en el protocol que haurà de servir per justificar l'extracció de l'os Goiat dels boscos del Vall d'Aran a l'os Goiat, després de les queixes dels ramaders de la zona pels repetits atacs de l'animal als seus ramats. Calvet s'ha reunit a Vielha amb el Síndic d'Aran, Carles Barrera, i ha afirmat que vol "continuar treballant en la protecció de la biodiversitat, fent-la compatible amb l'activitat humana, tant la ramaderia extensiva com el turisme".

En la reunió, el conseller ha posat en relleu que s'ha de desenvolupar un protocol nou per traslladar Goliat de la zona atès que és una espècie que "està molt protegida" i qualsevol actuació és seguida de prop per les institucions europees. El responsable va remarcar que en els 23 anys que està en marxa el programa de reintroducció cap os havia arribat a generar tanta tensió com Goiat.

Calvet va posar l'accent en el fet que el programa de reintroducció de l'os al Pirineu inclou "mesures preventives i reactives", ha destacat "l'agrupació de ramats de bestiar petit, que funciona perfectament", i ha recordat que quan es produeix un atac, indemnitzen els ramaders. "Tot el que sigui avançar en aquests procediments, que hem de parlar amb el territori i amb el sector de la ramaderia, permetran aconseguir una millor convivència", ha assenyalat.

Mesures de dissuasió

Calvet ha anunciat que en els pròxims mesos la Generalitat treballarà en un estudi per delimitar el territori de l'os "en funció del nombre d'exemplars, els usos del terra, el nombre d'hectàrees i l'extensió i tipologia de l'activitat humana". Des del mes d'abril passat s'han registrat més d'una dotzena d'atacs de l'os, un dels quals a França. A la Vall d'Aran, Goiat ha causat una quinzena de baixes en la ramaderia, i ha obligat a la recent posada en marxa d'una sèrie de mesures per dissuadir l'animal d'atacar els ramats.

El dispositiu, pactat entre la Generalitat, el Consell General de Aran i l'Office Nationale de la Chasse et de la Faune Sauvage de França, preveu l'ús de bales de goma o cautxú, sorolls, llums i l'ús de repel·lents i electricitat a prop de les preses per intentar modificar el comportament de Goiat. L'equip de seguiment transfronterer va diagnosticar que l'os presenta un "comportament predador anòmal".

Informació publicada a El Periódico. Dissabte, 25 d'agost del 2018.

Ossos en el punt de mira

Un grup d'experts dissenya un nou protocol per gestionar "animals problemàtics" i escatir si cal deportar Goiat

Els ramaders el volen fora pels atacs reiterats al bestiar i posen en perill el programa de reintroducció

Goiat és a França, segons un GPS amb una bateria a punt de fallar

Xavi Aguilar - Barcelona - 11 agost 2018

L'ós Goiat. Arxiu.

Des que va ser introduït al Pirineu català fa un parell d'anys, l'os Goiat ha provocat força maldecaps als ramaders de la zona. Els ha tocat el rebre pel comportament inusual de l'exemplar procedent d'Eslovènia. Goiat sembla tenir fal·lera pels èquids –del gener cap aquí se li atribueixen una desena de morts (sis eugues i quatre poltres)–, però els atacs no confirmats contra bestiar a la Val d'Aran i al Pallars Sobirà són molts més. D'aquí que els ramaders fa temps que en demanin l'expulsió, mentre que diferents entitats ecologistes defensen el plantígrad, que no representa cap amenaça per als humans. Han aconseguit força suport popular per evitar que els interessos particulars dels ramaders de muntanya posin en perill un programa de reintroducció de l'os bru als Pirineus, que fa uns anys que dura, i posi fi a la presència de plantígrads. Mentrestant, el Departament de Territori i Sostenibilitat s'ha posat en mans d'experts per mirar de resoldre el cas de la millor manera possible.

Una de les primeres estratègies que va emprendre va ser activar un dispositiu per foragitar Goiat i modificar-ne el comportament. La Generalitat de Catalunya, el Consell General d'Aran i l'Office National de la Chasse et de la Faune Sauvage de França, seguint les indicacions del personal tècnic, van intensificar les mesures dissuasives d'atacs perquè Goiat rebés un reforç negatiu sever.

Entre els mètodes emprats per evitar que s'acostés al bestiar hi havia bales de goma, trets a prop, sorolls, llums i la utilització de repel·lents o electricitat en les seves preses perquè, quan s'acostés al bestiar o retornés a menjar-ne les restes, com solen fer els ossos, tingués una "experiència aversiva severa" i modifiqués el seu comportament.

L'anàlisi efectuada per un equip expert de seguiment transfronterer de l'os als Pirineus (GSTOP) –en el qual, a més de les tres administracions abans esmentades, també hi ha el Govern d'Aragó– ha constatat que Goiat presenta un comportament predador anòmal per la seva intensitat i per la seva tendència a atacar ramaderia equina, que sol pasturar sense vigilància i fora de tancats de protecció.

Defuig els humans

Per contra, segons els mateixos informes, no presenta altres comportaments que podrien considerar-se problemàtics: no busca ni està habituat a la presència humana, no ataca reiteradament, i no presenta tampoc un comportament clarament agressiu espontani, amb aproximacions directes, gestos, mirades i moviments inequívocs que podrien acabar en atacs.

Un cop avaluats el comportament i el nombre i la tipologia dels atacs a bestiar atribuïts a aquest exemplar des de la fi de la hibernació, els experts es van mostrar sorpresos per "l'intens comportament predador" i la "predisposició cap al bestiar equí, cosa no habitual". Per contra, Goiat evita per norma general els ramats d'oví vigilats per gossos de protecció i pastor, un fet que demostra l'efectivitat d'aquesta mesura preventiva que fa anys que s'aplica. Amb tot, Goiat també s'ha cruspit ovelles i cabres, segons afirmen els ramaders de les valls on té presència.

Decisió molt meditada

El departament que dirigeix Damià Calvet havia anunciat que el GSTOP es tornaria a reunir durant la segona quinzena de juliol per valorar els resultats d'aquestes proves i proposar les accions que convinguessin amb relació a la gestió de l'exemplar. En aquell moment no es descartava cap opció, inclosa la de capturar-lo i "extreure'l del medi", si bé ja s'advertia que aquesta decisió requeriria "una sòlida opinió tècnica i un consens intergovernamental a escala regional, estatal i comunitària". No en va són totes aquestes administracions les que fan esforços per reintroduir l'os bru als Pirineus des que cap a mitjan anys noranta va estar a punt de desaparèixer per sempre de la zona.

El cert, però, és que la decisió s'ha dilatat en el temps, i ni s'ha pres ni es volen posar terminis sobre quan es farà. Això fa pensar que tampoc no és una qüestió fàcil de dirimir per als experts, entre els quals hi ha representants de la Fundación Oso Pardo, de la International Association for Bear Research & Management i del comitè científic internacional del projecte de reintroducció PiroLIFE. S'intueix, però, que si es decideix actuar es farà ràpid per no allargar més la qüestió.

Però no tot en Goiat és negatiu. Va ser dut als Pirineus fa dos anys per mirar de trencar l'endogàmia existent en la població actual, i hi ha força indicis de que ha actuat ja en aquest sentit. L'os té al darrere el suport d'entitats com l'Institució de Ponent per a la Conservació i l'Estudi de l'Entorn Natural (Ipcena), que va lliurar al Departament de Territori i Sostenibilitat més de 100.000 signatures de suport per evitar que s'expulsi dels Pirineus.

L'entitat animalista i els signants defensen la presència d'ossos i reclamen a l'administració que posi els mitjans necessaris "per aconseguir amb les millors garanties la compatibilitat entre la fauna salvatge i la ramaderia extensiva". Els ecologistes consideren que la Generalitat no disposa de cap dictamen científic que demostrï que Goiat és un os problemàtic i, per això, reclamen que s'efectuïn necròpsies als èquids localitzats morts a la Val d'Aran per tal de determinar amb certesa si realment van ser atacats per Goiat, o bé si l'os se'ls va menjar en trobar-los malalts, ferits o ja morts.

Ipcena recorda que la posada en marxa d'un programa de reintroducció de l'os bru ha d'anar acompanyada de mesures de prevenció dels danys obligatòries, amb l'objectiu de compatibilitzar la presència d'aquests animals amb l'activitat ramadera. Es va fer amb la incorporació de gossos, pastors i tancats per als ramats d'ovelles i cabres, però no es va preveure cap mesura per protegir cavalls i vaques. La qüestió, doncs, seria fer compatible la persistència d'una espècie amenaçada amb els interessos privats dels ramaders.

Localitzat, de moment

Com si hagués notat la mala maror, o de resultes de les mesures dissuasives, Goiat va marxar fa unes setmanes a la vessant francesa dels Pirineus, i allà continua. Però un altre factor complica una mica més la situació. La bateria del GPS que du al coll està arribant al final de la seva vida útil; d'aquí que s'hagi decidit allargar-ne l'autonomia fent que transmeti la posició menys sovint del que ho feia fins ara. Així, s'espera que continuï emetent fins a finals d'estiu, quan tenen previst canviar-li el dispositiu. Preveient que la resolució del cas no serà imminent, Unió de Pagesos ha convocat una manifestació a Vielha, el 31 d'agost, que no se centrarà únicament en Goiat. El sindicat agrari sosté que altres exemplars també fan atacs que passen desapercebuts i que la situació és insostenible. Volen tots els ossos fora.

LES FRASES:

La convivència entre els habitants del Pirineu i la població d'ossos és perfectament possible. Comunicat de Depana.

Sempre creurem que els ossos i la ramaderia extensiva són incompatibles. Almenys, aquí. Francesc Bertran. Associació de ramaders del Pallars.

La culpa no és de l'os, sinó de qui no compleix la normativa i li posa la carn en safata. Joan Vázquez. Portaveu d'IPCENA.

PirosLife no es va consensuar amb el territori. Ara volem un pla que valori les necessitats reals. Carles Isús. President del Consell Comarcal del Pallars Sobirà.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dissabte, 11 d'agost del 2018.

Ipcena lliura les més de 100.000 signatures recollides contra l'expulsió de Goiat

Els ecologistes demanen que es posin els mitjans necessaris que permetin la compatibilitat entre fauna salvatge i la ramaderia extensiva

ACN | 03/08/2018

Joan Vázquez mostra una caixa amb les més de 100.000 signatures. Foto: Ipcena

Ipcena ha fet entrega aquest dijous al Departament de Territori i Sostenibilitat de les més de 100.000 signatures que ha aconseguit recollir fins ara per reclamar que no s'expulsi l'os Goiat dels Pirineus, mitjançant la campanya virtual que l'entitat ecologista que va posar en marxa fa un parell de setmanes a través de la plataforma Change.org.

Ipcena ha acompanyat les firmes d'un escrit adreçat al conseller Damià Calvet on posa de relleu que els signants defensen la presència d'ossos al Pirineu i reclamen a l'administració que posi els mitjans necessaris "per aconseguir amb les millors garanties la compatibilitat entre fauna salvatge i la ramaderia extensiva".

Els ecologistes consideren que la Generalitat no disposa de cap dictamen científic que demostrï que Goiat és un os "problemàtic" i, per això, reclamen que s'efectuïn necròpsies als sis èquids localitzats morts a la Val d'Aran per tal de determinar amb certesa si realment van ser atacats per Goiat o bé si l'os se'ls va menjar en trobar-los malalts, ferits o ja morts.

Ipcena també demana a Calvet la creació d'una comissió mixta amb la participació d'entitats ecologistes, organitzacions de ramaders, ajuntaments i institucions dels diferents territoris participants al programa Piroslife, amb l'objectiu de buscar consensos i reforçar el seguiment i control dels ramats extensius i per intercanviar experiències dels resultats obtinguts en cada zona, segons ha assenyalat el secretari general de l'entitat ecologista lleidatana, Joan Vázquez, després de lliurar les signatures a Territori.

Informació publicada al diari electrònic Naciódigital. Divendres, 3 d'agost del 2018.

Els ecologistes acusen els ramaders de "posar la carn en safata" a l'os Goiat

Els treballadors rurals responen que parlen amb un "desconeixement absolut"

PERE M. GILART Lleida 18/07/2018

L'entitat ecologista Ipcena exigeix un informe que avaluï la decisió d'expulsar el Goiat / PERE M. GILART

Els ecologistes estan sorpresos per la decisió del conseller de Territori i Sostenibilitat, Damià Calvet, de comprometre's a expulsar del Pirineu l'os Goiat. Joan Vázquez, portaveu de l'entitat ecologista Ipcena, ha expressat el seu descontentament: "El màxim responsable de la política mediambiental de Catalunya no pot dir que expulsaran el Goiat sense un informe de tècnics independents que considerin el seu cas com a extraordinari i impossible de controlar ni sense l'acord amb les parts involucrades en el programa", ha dit Vázquez. Els ecologistes acusen el conseller de vulnerar el principi de legalitat, "prioritzant els interessos privats dels ramaders per sobre de la defensa ambiental", un dret recollit en les legislacions com a principi rector.

En conseqüència a les intencions de Territori i Sostenibilitat, Ipcena ha presentat novament el pla de recuperació de l'os bru al Pirineu català i a la Vall d'Aran i ha exigut que s'aprovi en un termini de sis mesos. Asseguren que des del 2010 Catalunya té l'obligació de tenir aprovat un pla de recuperació d'aquesta espècie summament protegida i en perill d'extinció basant-se en la llei del patrimoni natural i la biodiversitat del 2007 del govern espanyol que ja han complert Astúries o Navarra: "L'únic que s'ha aconseguit no aprovant el pla és posar encara en més risc l'os". Aquest dijous es trobaran amb el director general de Polítiques Mediambientals, Ferran Miralles, per informar-lo que "estan vulnerant el principi legal des de fa vuit anys". A més d'aquesta trobada, els ecologistes ja han aconseguit, en menys de vint-i-quatre hores, més de 1200 firmes perquè el Goiat es quedi al Pirineu.

L'entitat ecologista veu plenament compatibles els ossos amb el territori si es compleixen els criteris del programa europeu Piroso Life i posa com a exemple les bones pràctiques al Pirineu francès. Vázquez assegura que "el motiu pel qual en els últims mesos s'han produït quinze atacs al nostre territori i tan sols un al francès és per l'incompliment del programa, ja que l'os freqüenta les dues zones per igual". Així doncs, consideren que cal dedicar més recursos humans i tècnics per aplicar les mesures d'adaptació i control necessàries que proposa aquest pla europeu dotat amb gairebé dos milions i mig d'euros i que hauria de ser suficient "malgrat que hi ha ramaders que no segueixen els mètodes preventius i deixen els ramats lliures sense els controls adients".

Als ramaders del Pallars Sobirà els ha molestat especialment la frase de Joan Vázquez sentenciant que "la culpa dels atacs no és de l'os sinó d'aquells que no compleixen la normativa i li posen la carn en safata". Francesc Betran, en nom de l'Associació de Ramaders del Pallars, ha dit que estan "indignats" i que aquestes paraules solament demostren "el desconeixement absolut sobre la ramaderia extensiva de muntanya" que té Vázquez. Betran s'ha reiterat en la petició de retirada dels ossos del Pirineu i no solament de Goiat, el causant de pràcticament tots els atacs que s'han produït aquest any. Per Betran les muntanyes del Pirineu són molt humanitzades i amb molta presència de ramats, fets que "a la llarga faran que hi hagi conflictes seriosos".

Des de l'Associació de Ramaders argumenten que l'agrupament de ramats s'ha hagut de fer per la presència de l'os i afegixen que els ramaders ja saben com han de cuidar els seus ramats a les muntanyes. Francesc Bertran ha reiterat que no canviaran en pensar que "els ossos i la ramaderia extensiva són incompatibles", al menys al Pallars.

Informació publicada al diari Ara. Dimecres, 18 de juliol del 2018.

Un centenar de ramaders pallaresos es manifesten a Sort contra la fauna salvatge

Reclamen la captura de l'ós Goiat i exigeixen la dimissió del director general de Medi Ambient i del director del Parc Natural de l'Alt Pirineu

ACN | 28/06/2018

Un centenar de ramaders del Pallars Sobirà s'han manifestat aquest dijous pels carrers de Sort contra la fauna salvatge i concretament contra l'ós bru. Els manifestants han reclamat a l'administració que faci el mateix control de sanejament que fan als ramats a la fauna salvatge, molts cops portadors de malalties com pot ser la tuberculosi. Actualment, al Pirineu hi ha prop d'una desena d'explotacions immobilitzades per haver donat positiu en aquesta malaltia. Els ramaders avisen que aquesta qüestió es pot convertir en un problema de salut pública.

Pel que fa al cas concret de l'ós Goiat, els manifestants han demanat als polítics comarcals que exigeixin la captura i repatriació d'aquest animal, que fa encara no una setmana, va matar una euga al nucli de Son, a l'Alt Àneu. La concentració s'ha produït en el mateix moment en què s'ha conegut l'atac -immortalitzat per un pastor- d'un os a un ramat al municipi ribagorçà de Montanuy.

Pel que fa al cas concret de l'ós Goiat, els manifestants han demanat als polítics comarcals que exigeixin la captura i repatriació d'aquest animal, que fa encara no una setmana, va matar una euga al nucli de Son, a l'Alt Àneu. La concentració s'ha produït en el mateix moment en què s'ha conegut l'atac -immortalitzat per un pastor- d'un os a un ramat al municipi ribagorçà de Montanuy.

La manifestació ha estat encapçalada per una pancarta. Foto: ACN

Els ramaders han denunciat també retards en el pagament de les indemnitzacions i han dit que aquest fet pot comportar el tancament d'algunes explotacions. Per tot, han reclamat la dimissió del director general de Medi Ambient, Ferran Miralles, i del director del Parc Natural de l'Alt Pirineu, Marc Garriga. Els ramaders han volgut deixar clar, perquè ha quedat demostrat, que la ramaderia i els depredadors no poden conviure.

La manifestació ha finalitzat davant la seu del Consell Comarcal on s'ha llegit un manifest. El president, Carles Isús, l'ha fet seu i ha dit que de manera urgent convocarà un Consell d'Alcaldes per aprovar-lo. El manifest, que porta per títol Ja n'hi ha prou de mentides també ha estat entregat a la seu comarcal del Departament d'Agricultura. Els manifestants han decidit sortir al carrer i fer sentir la seva veu donat que diuen que els aspectes negatius que els afecten "ni es resolen ni hi ha cap intenció de posar-hi fil a l'agulla".

Restes de l'euga morta la setmana passada al Pallars Sobirà. Foto: ACN

Els ramaders lamenten que "cada cop hi ha més depredadors i menys mesures de protecció". Segons els pagesos, la informació que transmet el Departament de "convivència modèlica" i pràcticament sense problemes amb la ramaderia, no és certa i afirmen que l'any passat "hi va haver unes 400 ovelles mortes i molts atacs a vaques i eugues que mai van voler reconèixer".

Totes aquestes peticions anaven dirigides al departaments d'Agricultura i Territori però també als polítics locals. Alguns d'ells eren a la manifestació, com el vicepresident de la Diputació de Lleida i alcalde de Rialp, Gerard Sabarich; el diputat al Parlament de Catalunya, Francesc Viaplana; i la senadora, Mayte Rivero.

Informació publicada al diari electrònic Naciodigital. Dijous, 28 de juny del 2018.

L'ós Goiat mata una euga a l'Alt Àneu

Els ramaders del Pallars Sobirà han convocat una manifestació aquest proper dijous a Sort

Redacció 26/06/2018

L'ós Goiat poc després de ser alliberat | Generalitat de Catalunya

L'ós Goiat va matar, a finals de la setmana passada, una euga al poble de Son, a l'Alt Àneu. Com a reacció pel darrer episodi d'una polèmica que fa temps que dura, els ramaders han convocat una manifestació el proper dijous al matí a Sort per protestar contra els seus atacs i reclamar a la Generalitat, com ja ha fet el Conselh Generau d'Aran, que Goiat sigui retornat a Eslovènia, d'on va arribar el 2016. Per la seva banda, el Departament de Territori i Sostenibilitat ja ha obert un expedient per tramitar la indemnització per danys pel propietari de l'euga morta.

Informació publicada al diari electrònic El món digital. Dimarts, 26 de juny del 2018.

L'os Goiat ataca mortalment una euga a la Vall d'Aran

Fa tres setmanes, l'animal també va causar danys a dos ruscos

ACN Barcelona 17/04/2018

L'euga atacada

L'os Goiat, alliberat al Pallars en el marc del programa Piroslife l'any 2016, hauria mort una euga el cap de setmana passat a Bausen (Vall d'Aran), poques setmanes després de sortir del cau d'hibernació situat en aquesta comarca del Pirineu. L'animal va ser localitzat a la zona on es va produir l'atac, entre el 14 i el 15 d'abril, gràcies al collaret que porta amb senyal GPS.

Tècnics del Conselh Generau d'Aran es van desplaçar fins al lloc dels fets per documentar els danys, buscar excrements i altres rastres de l'os. A més, han instal·lat càmeres automàtiques per, en cas que tornés, poder fotografiar-lo.

Aquest és el segon atac de Goiat que es produeix al

municipi aranès durant aquest any, ja que fa unes tres setmanes va provocar danys a dos ruscos.

El síndic d'Aran, Carlos Barrera, ha explicat que aquest darrer atac de Goiat, del qual ha dit que s'ha d'acabar de confirmar, "demostraria l'agressivitat d'aquest os". En aquest sentit, també ha indicat que en els darrers cinc dies també es va produir un altre atac en territori francès. De fet, l'any passat l'os també va marxar a l'estiu cap a França i va tornar a Catalunya a la tardor per hivernar.

Informació publicada al diari Ara. Dimarts, 17 d'abril del 2018.

Augmenten la vigilància de l'os Goiat per la seva agressivitat

Els reiterats atacs sobre ramats obliguen a seguir-li de prop els moviments per poder reaccionar

El mascle va ser reintroduït fa un any amb l'objectiu que es reproduís, però s'ha mostrat desidiós

Redacció - vielha - 25 juny 2017

Una euga adulta morta arran d'un atac recent de l'os Goiat
CONSEILH GENERAU D'ARAN.

Una incògnita és per què no han servit els paranys dissuasius

El van batejar amb el nom de Goiat perquè aquest és el terme que a la Ribagorça s'empra per anomenar els éssers juvenils i arrauxats. I Goiat, l'exemplar mascle d'os bru que fa un any va ser alliberat al Pallars, no en desmereix el nom, ja que fa ostentació d'un comportament impulsiu i eixelebrat, propi d'un adolescent amb les hormones esvalotades i la fam desfermada.

Tècnics del Conselh Generau d'Aran i la Generalitat han acordat fer un seguiment més intensiu a l'os després de la successió d'atacs a bestiar que ha protagonitzat des que es va despertar

de la hibernació. El síndic d'Aran, Carlos Barrera, va demanar una reunió urgent per avaluar la conducta impetuosa de Goiat i per analitzar si representa una amenaça seriosa per a l'entorn. La Generalitat manté que l'os no ha mostrat cap "comportament anòmal" i els tècnics del Departament de Polítiques Ambientals insisteixen que els atacs a ramats entren dins la normalitat.

Aquesta normalitat consisteix en el fet que, segons els càlculs del Conselh Generau d'Aran, durant l'últim mes Goiat ha devorat una quinzena d'ovelles, dues eugues adultes i un poltre. A més, també ha atacat dos ruscos d'abelles. Mitjançant el localitzador de GPS que porta instal·lat l'os, han constatat la seva presència en els llocs on s'han produït els atacs. El Conselh Generau no comptabilitza els danys que hagi pogut provocar durant les seves incursions en el territori de l'Estat francès, però assumeix que n'ha pogut causar.

Seguint els seus moviments de manera més minuciosa, l'objectiu és intentar entendre les pautes de comportament de Goiat i valorar la freqüència i circumstàncies dels atacs. Una de les incògnites és per què no han servit els elements dissuasius com ara els corral·ls i els pastors elèctrics.

També caldrà avaluar els resultats del projecte d'agrupament de ramats per evitar atacs de l'os. Aquest estiu s'ha passat de cinc a sis ramats ja que, unint ramats de diferents pagesos a la muntanya vigilats per un pastor durant tot l'estiu, es fa la feina dels ramaders més eficaç i més segura.

Unió de Pagesos s'ha mostrat contrari a la reintroducció al Pirineu de grans carnívors com l'os o el llop. El sindicat considera que els atacs de l'os als ramats de muntanya evidencien que avui en dia no és compatible la seva protecció amb les activitats productives de les comarques de muntanya, ni tan sols, fent canvis en la gestió de l'explotació.

Un nouvingut rebut a contracor

M.R.C

L'os Goiat va ser alliberat fa un any. ARXIU.

L'os bru (*Ursus arctos*) és una espècie emblemàtica dels Pirineus, de gran càrrega simbòlica, que es va extingir de Catalunya i els Pirineus centrals i orientals cap a final dels anys vuitanta. L'os bru és el mamífer més gran dels Pirineus. El pes dels mascles oscil·la entre 150 i 230 quilos (tot i que la majoria no passen dels 200), i el de les femelles, entre 80 i 150 quilos. Els ossos són omnívors, encara que entre el 70% i el 80% de la seva dieta és de fracció vegetal, com fruits, llavors, fruits secs, arrels i vegetació herbàcia.

Reintroducció

Goiat va ser alliberat el 6 de juny del 2016 al Parc Natural de l'Alt Pirineu a Isil (Lleida). L'os provenia d'Eslovènia, pesava 205 quilos, tenia nou anys i l'havien dut amb un únic objectiu: que s'aparellés i eliminés el problema de consanguinitat de la població d'ossos del Pirineu.

Dormilec

Pyros (un os que ara té 28 anys i que va ser introduït el 1996) és el pare, avi i besavi de la majoria dels ossos que es calcula que hi ha a la zona. Goiat va ser alliberat amb un collaret transmissor que permet saber quina és la seva localització en cada moment. Fa un any que és al Pirineu, però lluny de mostrar una intensa activitat reproductora, ha gastat

més de tres mesos dormint –del 28 de novembre del 2016 al 16 de març del 2017—. El Conselh Generau d'Aran lamenta que, a més, Goiat mostra un comportament molt agressiu.

Indemnitzacions

La Val d'Aran ha mostrat un unànime sentiment de crítica per la reintroducció de l'os. La Generalitat abona compensacions per als atacs, però la solució no convenç els afectats. L'any passat la colònia d'ossos va fer 33 atacs i la Generalitat va pagar 9.300 euros en indemnitzacions.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 25 de juny del 2018.

Recull de premsa

Octubre del 2018

115. L'ós al Pirineu.

